

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXI.

V Ljubljani 9. vel. serpana 1878.

List 32.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov keršanstva.

6. Več Marijnih otrok.

d) V Marpingenu.

(Dalje.)

Izmed mnogoverstnih čudežev naj omenim le enega, ki se mi naj gnljivši zdi. Neka 7½ letna deklica je imela nevarno jetiko, kakoršna se ne dá več ozdraviti. Že pol leta je ležala in že 5 tednov ni ne jed ne pijača v njej ostajala in je sirota še skor vsak dan mnogo kervi zgubila. Že belo nedeljo je bila s ss. zakramenti previdena in bližnji mizar je vsak dan pričakoval, da bodo pri njem naročili „trugo“ za njo. V tolikih stiskah priserčno prosi mater, naj jo nesó na kraj prikazovanja. Zavijó jo v gorke povoje in nesó na milostni kraj. S pomočjo Marijnih deklic položi ročice na nogo mogočne Device in dobi za pokoro obe molitvi: „Pridi sv. Duh“ in „Pod Tvojo pomoč“. Domu prinesena po dolgem času spet pervikrat mirno spi in drugo jutro — vstane in se sama napravi! „Zdrava sem!“ teče vsa vesela materi povedat, ko z dela domu gredó. Drugi dan pridejo tudi oče iz rudnika mislé, da dobijo že dete mrtvo. Pa koliko veselje, ko jim hčerka zdrava naproti priteče, jih veselo objema, rekoč: „Ljubi oče, kako me je Mati Božja ozdravila!“ Veselje in hvaležnost prevzema serce blagega moža in gorke solze mu pritečejo v stermeče oči.

Čez 4 dni (11. mal. serp.) kakor po navadi vse tri deklice v gozdu molijo. Spet se prikaže Marija svojima ljubljenskama, Marjeti in Katrici, ter ostane več ur pri njima. Naroči jima, naj bolniki pijejo iz zgornjega studenca, ki iz skale čisto, hladno izvira; pobožni romarji so pred iz spodnjega pili, ki jim je bil bližej. Obljubi jim, da bo drugi dan spet prišla in sicer že dopoldne. Starši teh izvoljenih deklic so bili za ta dan sv. mašo najeli v čast Materi Božji. Zato vprašate: „Ali naj pridemo že pred mašo sem?“ „Ne, se glasi odgovor, bodite pred pri sv. maši, potlej pridite.“

Veliko ljudi je bilo prišlo že ta dan iz tujih in domačih krajev in deklice ste imele z bolniki dokaj opraviti, vendar naj sijajniši dan je bil naslednji (12. mal. serp.) Ob 7 je bila sv. maša za tri srečne deklice. Cerkev je bila prenapolnjena pobožnih romarjev. „Ne pozabljiv“, tako so pisali g. župnik, „mi ostane ta dan. Silo veliko se jih je pripravljalo za sv. zakramente. Do 11 dopoldne sem bil v spovednici. Noč in dan bi bil imel tu opravilo... Skor pri vseh je bilo videti globoko ginjenje. Jokaje so dajali za sv. maše in zbog ihtenja

so komaj povedali, v kak namen naj se opravljajo, in vsi solzni so zopet odhajali.“ Ob 8 že, koj po sv. maši, hitijo otroci v gozd in ga ne zapustijo do 11 zvečer. Nesti jih morajo domú, tako so se upehali. Jedi in pijače so jim v gozd prinesli, ker romarji jih niso pustili domu in še to so komaj utegnili povžiti, toliko je bilo z bolniki opraviti. Nad 20.000 ljudi se je bilo v gozdu in okoli gozda zbralo; 3–4000 se jih je vedno na kraj prikazanja gnjetlo. Vsak si lahko misli, koliko truda ste imele deklici, ko ste brezštevilnim bolnikom roke pokladale na noge usmiljene Matere ter naložene molitve narekemale; in ni se čuditi, če je zdaj ta zdaj ona zavpila v strahu, da bi je v gnječi ne sterli, ali pa da ji je zavolj prevelike vročine prišlo slabo in so jo morali na prosto nesti, da se je nekoliko oddahnila na čistem zraku. Le dva bolnika, en mož in ena žena, nista bila sprejeta; otroka sta na vprašanje z glavo odmajala.

Drugi dan (13. mal. serp.) je enako prihajala velika množica ljudi od blizo in od daleč; veselja in začudenja ginjeni so se v dolgih procesijah pobožno pomikali na milostni kraj, da jih je bilo veličastno gledati. A končal pa se je ta dan žalostno. Proti večeru se nenadoma prikaže kerdelo vojakov, ki razpodijo pobožne obiskovalce, jih suvajo ter zlasti bolnikom in vsem, ki ne morejo hitro ubežati, veliko žalega prizadenejo. Vojaški poveljnik je ukazal Marijin studenec zazidati in zasuti; pa voda je spet na drugem kraju pritekla nekoliko niže. Vojaki ostanejo 14 dni v vasi, soseska jih mora z vsem preskerbovati in terpi kakor ob vojskinem času. Žandarji pa še potlej, ko vojak odidejo, stražijo in hodijo po gozdu, da vsakega odpodijo, ki se prederzne iti na čudežni kraj. Dobri Marpinžani vse voljno preterpijo iz ljubezni do Matere Božje in Tistega, ki je prepovedal gosposki se ustavljati. V tej deželi namreč je veliko krivovercev in tacihi ljudi, ki ne ljubijo Boga in ne častijo Matere Božje; od tod je prišlo, da so morali blagi prebivalci toliko terpeti. Pa teh žalostnih reči ne bom dalje razkladal: molimo za preslepljene! Raji vam povém, preden grem dalje, še za 4 druge otroke, ki so razun deklic tudi Mater Božjo videli, čeravno ne večkrat.

Pervi je bil tako srečen Teodor Klos, 4leten deček. Bil je 16 mescev bolan, grozovite bolečine je terpel v herbtu, v persih in v životu; glava se mu je bila tako zvila, da se tilnik ni videl, bil je smertno bled in suh. Ko se je dotaknil Marijne noge, je koj ozdravel. Ko ga pozneje spet prinesejo na tisti kraj, se naenkrat zagleda v prostor zraven nekega slepega moža; vzame kapico z glave, sklene ročice in stoji kakor angeljček nepremakljiv. Pozneje je sam pripovedoval, da Mati

Božja ni bila taka, kakor doma na podobi, da je stala v beli obleki zraven slepega moža.

Drugi srečni deček, ki je imel veselje viditi Marijo, je bil Jakob Dörn, tudi 4 leta star. Njemu je bilo 11. mal. serp. prvega dovoljeno dotakniti se sv. noge. Ko ima položiti svojo ročico, jo naenkrat preplašen nazaj potegne. Moraš tje položiti rokico, ga opominjajo starši. „Ne, se jame braniti, tu sedi bela gospa. O, kako ima lepega otročička na roki; in ta kako ima lepo kapico in kako lep križček gor! Pa kako je mati naredila otroku dolgo suknjico, ne morem njegovih nog viditi.“ Pozneje so še enkrat starši sli ž njim se zahvalit in so obiskali tudi studenec. Naenkrat zakliče mali Jakec: „O, mati, glejte tu belo gospo! Sedi na studencu, pa si obleke ne zmoči.“

Tisti dan je prišel šletni Peter Rektenwald s svojo materjo v gozd. Nekaj časa molita, mahoma prešino fantiča strah in zavpije: „Belo gospo vidim.“ „Pojdiva, pojdiva!“ reče potlej svoji materi — zatisne oči, iz katerih se mu ulijejo solze, dasiravno se ne more reči, da bi se bil jokal.

Se četrtega naj imenujem, ki je pa nekoliko pozneje videl prečisto Devico. Peter Emerich, 13 let star, je šel z materjo v gozd molit. Ni dolgo molil, kar zakliče: „O mati, Mater Božjo vidim!“ Pri teh besedah omaline in kakor omedlel se zgrudi v naročje prestašene matere. Drugi dan gre z materjo k g. župniku, pa ne more popisati lepote, ki jo je videl. Jezusa prav ni mogel videti, ker le enkrat je prav pogledal v Mater Božjo, potlej pa zavolj bliščobe ni mogel več očesa povzdigniti. Prikazen je terpela, kakor meni, za tri očenaše dolgo. Materi so med pripovedovanjem vedno solze tekale, in mladenček je bil ves zavzet in po svojem nedolžnem obličju viditi kakor sv. Alojzij. — Ko o tacih otrocih slišimo, se pač nehote spomnimo besedi sv. pisma: „Blagor jim, kateri so čistega serca, ker Boga bodo gledali!“

Že celi teden „Marijne“ deklice niso šle v gozd, ker jim starši zavolj vojakov niso pustili. Oh kako so se večkrat zato milo jokale! Marjeta Kuncova kar ne more več sterpeti doma, toliko hrepenenje ima po Materi Božji. Ker je mati nikakor nočejo spremiti, naprosi neko drugo žensko, da gre, če tudi nerada, ž njo v gozd. In res, ko pridete na odločeni kraj, jo precej zagleda, in jo več reči popraša. Domu gredé komaj prestopite mejo, kar zagledate na oni strani za sečjo stražo, ki ju pa ne zapazi in ne nadleguje. Še enkrat greste ravno ta večer, in spet enako srečno uidete; Mati Božja ju je varovala, kdo drugi? Ko pride Marjetica domú, začne naglo pripovedovati, kaj je videla in pristavi: „Mati, danes je bila pa Mati Božja vsa černo oblečena, še pajčolan je bil čeren, in ni imela krone.“

Do zdaj smo videli, da se je presv. Devica le v gozdu prikazovala, a pozneje se je tudi drugod. Otroci niso mogli k Materi v gozd, a nobena svetna moč ni mogla braniti Materi Božji hoditi k svojim otrokom v vasi. Tako se je tudi zgodilo.

O božjih potih.

(Dalje.)

4. Dan današnji svet razdevajo naj huje zmote; božje pota ga bodo pripeljale nazaj k resnici.

Temeljna zmota dan današnjega sveta je 1. veraki indiferentizem (vnémarnost), ki terdi, da Bog se ne meni za ljudi, in zaradi tega se tudi indiferentizem ne meni ne za Boga ne za vero. Ali očitna in slovesna božja pot zavrača to ostudno vnémarnost. Z izgledom mu pokazuje vero na božje najviše gospostvo, ki vse

vodi in ohranjuje; kaže mu, da bogoslužne opravila so potrebne, kajti božja pot zbira okrog znamenja sv. križa vse različne narode, da bi jih z Bogom sprijaznila, ter bi dušnih in telesnih milosti in dobrot sprosili. Indiferentizem terdi, da vse vere in veroizpovedovanja so eno isto, vse dobre, s tem pa stavi reanico in laž na eno isto mesto. Ali božje pota temu glasno oporekajo, kajti one so očitno in slovesno skazovanje edino božje vere Jezusa Kristusa, in jasno pokazujejo, da verniki to, kar v sercu verujejo, tudi s besedo in s djanjem spričujejo. S tem se prav lepo spolnujejo besede Kristusove, ki jih je govoril apostolom: „In mi bote priče v Jeruzalemu, in po vsi Judeji in Samariji, in do kraja sveta.“ Duh božji vnema in spodbuja brezštevilne romarje, da se vzdignejo na bližnje in daljne božje pota, ter povsod brez boječnosti in brez strahu pred ljudmi vero Jezusa Kristusa spoznavajo. V vsem svojem djanju razodevajo, da ta vera, ki jo oni spoznavajo, je edino prava, Bogu prijetna in dopadljiva vera, da le ona, in samo ona more človeka oblažiti. Indiferentizem je oklical svobodo bogočastja in vesti, kakor da bi bil človek gospod čez njo, kakor da bi bilo sleherni bogočastje ali enako pravo ali enako lažljivo, enako dobro ali slabo, enako potrebno ali nepotrebno, enako koristno ali nekoristno. Božja pot pa povdarja samo eno bogočastje, ona moli Boga in božjega Zveličarja vpričo vsega sveta, časti Marijo Devico, angele in svetnike, kakor gre in se spodobi; božja pot spravi večno nepremisljivo postavo naše vesti zopet v njeno pravico in veljavo; božja pot pokazuje, da le ena vera je prava, in sicer ta, ki jo ona spoznava. Zato zametuje sleherni drugo vero in noče nič imeti ž njo. Kdor ima um in pošteno serce, naj premišluje o tem, naj išče resnice, in naposled jo bode tudi našel.

Temeljna zmota dan današnjega zmešanega sveta je 2. tudi racijonalizem (umoverje), ki zaničuje in zameta vse, kar je nadnatura, postavim: čudeže, preokbe, skrivnosti, razodenje, milost, zakramente, daritev sv. maše, odrešenje in cerkev Kristusovo, in noče priznati nič drugega, razen onega, kar um more obseči in obderžati. To poganstvo ne spozná Sinú Božjega za Boga; sv. vero psuje samo za poniževanje in robovanje uma, kristjansko življenje za prevaro samega sebe, ali pa za golo nespamet. Pa glej! Božje pota kažejo svetu vero v vse čeznatura, kakor nas cerkev katoliška uči, kažejo mu s tako silo in močjo, da se jim to poganstvo ne more ustavljati nikjer, ter se osramoteno in pobito v skritost umakne. Romarji očitno in določno spoznavajo, da edino božja vera in življenje po tej veri more človeštvo še rešiti, in racijonalizem mora v svoji nezmožnosti umolkčiti, kajti on še ni osrečil nikogar, pač pa je že mnogo ljudi v nesrečo in pogin spravil.

Temeljna zmota dan današnjega sveta sta 3. materijalizem (grudomoljstvo) in senzualizem (nasladnost), ki sta se razvila iz racijonalizma, in zametujeta človeka do živalstva. Kdor tají, da je otrok Božji, nehoté tudi tají, da je umno bitje, in zato se pogreze v živalsko življenje, streže naj nagnusnišim in naj groznejim pregreham sebi na naj večí aramoto in nečast. Nekteri taki možje terdijo s veliko, se vé da, slepivno učenostjo, da človek ni drugo, kakor izličena opica ali žaba. Božje pota oporekajo tej brezbožnosti in človeka s vso močjo potresajo, iz mesenega življenja vzdigujejo k čeznatornemu, nebeškemu, večnemu in božanskemu. Učé ga, da tu, in le tu mora iskati in more najti svoj cilj in konec, svojo srečo, svoje blaženstvo; božje poti pa slovesno pogublajo materijalizem in senzualizem. Že se verati romarska procesija za procesijo na Francoskem, Italijanskem, v Belgiji, na Angleškem, v Ameriki; te romarske procesije se vijejo od kraja do kraja, z dežele

v deželo, njihovo vstajenje nosi smert materijalizmu in senzualizmu po vseh teh pokrajinah. Ali bi ne moglo biti tudi drugej tako? Ali ni, kakor da se previdnost božja dan danes prav tega sredstva poslužuje, kedar se boče kakega ljudstva usmiliti in ga rešiti, kaj?

Temeljna zmota dan današnjega sveta je 4. ošabnost, ki zametuje Božjo in človeško veljavo, upira se sleherni postavi, boče samo ukazovati, a ne poslušati. Zato se svet dan danes tako po robu stavi vladarjem in vladam; zato je toliko razporov med narodi; zato so potergane vse vezi edinstva v našem družbinem življenju; zato je toliko in tako strašne spačenosti v vseh verstvah našega družbinega življenja. Božje pota pa nasproti napeljujejo k očitni pokori in k poniževanju; z božjimi poti najslavesniše priznavamo veljavo Boga in njegove svete cerkve; z božjimi poti se podvergujemo ne samo veri, ampak tudi vsemu onemu, kar vera zahteva. In kjer se kažejo taki prizori, kakor dan danes na Francoskem, da tako rekoč ves narod hodi na božje pota, tam je to očitno ugovarjanje vsega naroda proti rovarstvu in prevratu, in krepka obsodba njenih nakan.

Temeljna smota dan današnjega sveta je 5. poganski naturalizem (vera, da Bog in natura je eno), ki si ne pravega Boga, ampak neko nedoločno naj više bitje, ali univerzum, kot boga domišlja, in naturo kot tempelj njegov smatra. Taki pogani ne hodijo v cerkev k sv. maši, ne prejemajo sv. zakramentov, in tudi ne molijo; zato so se oni že sami izobčili, nimajo več občestva s svetniki, oni so ob nebesa, in bodo verženi v večno terpljenje. Krepek pripomoček pa, da se temu kljubuje, pa so božje pota, o katerih se je neko novinarstvo tako-le izjavilo:

„Z ozirom na duhovno življenje moremo terditi to-le: Kjer ni molitve, tudi ni sreče. Ravno to moremo terditi z ozirom na ponovljenje našega družbinskega življenja: „Dokler ne bode začelo vse od kraja moliti, toliko časa ne bode sreče v naše družbinsko življenje.“ Na vsak način je tedaj potreba, da razvijemo in razširimo očitno molitev, in to se posebno lahko in hitro more zveržiti s božjimi poti. Politične, vstavoverne in parlamentarne glasovanja preglašujemo mi s proatovoljnimi, sijajnim in resnično občnim glasovanjem na božjih potih, kjer Gospod vseh gospodov glasove pobira, preštevava, in predloge naše spolnuje, če so mu po volji. Ni ga sredstva, s katerim bi se dalo keršansko življenje tako ponoviti in vrediti, kakor gré in se spodobi, ni ga sredstva, s čegar pomočjo bi mogli mi tako lahko prilesti po silnih sterminah in ob propadih na verh resnice. To dvojje pa je cilj in konec naših želj, in namen naših borb. Ali brez pomoči božje ne bomo dosegli nič, zastonj bi bile vse naše prizadevanja. S pomočjo božjo pa bomo vse dosegli, tudi ono, kar se ljudem tako rekoč nemogoče zdi.“

No in kje se več in tako skupno moli, kakor na božjih potih? Molitvi, vzlasti skupni molitvi pa je uslišanje obljubljeni in zagotovljeno. Božje pota pobijajo novodobno, nečastno in vse rušeče poganstvo, ter pomagajo k zmagi kristjanstvu, ki edino more človeštvo oti in oblažiti.

Temeljna smota dan današnjega sveta je 6. prazna misel, da svetna država je edino samooblastna moč in veljava na zemlji, da njej gré neomejeno pravo čez vse. Zategadelj vleče v svoje področje poduk in odgojo, vero in vest, prostost in čast, imetje in premoženje ljudsko, sebi lasti vso resnico in pravico, a cerkvijo božjo pa ravna kot z deklo, z robinjo, ter daje postave, s katerimi ne priznava nič drugega, kakor čisto samosvojo voljo, pa komunizem in socijalizem, ki ju pri drugih obsoja, sama se, v svoje namene in sverhe pa se ju poslužuje s strašnim, vse ruščim samosiljem. No božje pota

oporekajo takemu maliku, in proglašujejo pravega Boga kot Gospoda vseh gospodov, kralja vseh kraljev, kot sodnika in povračnika vladarjev in narodov, spoznavajo ga kot neomejenega vladarja sveta, kot neomejeno resnico in pravo, ter dajejo Bogu kar je Božjega, in cesarju kar je cesarjevega. Obhajajo pravo službo božjo, in obsojajo tisto državsko malikovanje; božje pota s prošnjami in molitvami kličejo Boga, da odverne to silno in največe hudo, da umakne namočeno šibo. Pa ga tudi nimamo sredstva, s katerim bi mogli samosilnike od zatiranja vere in preganjanja cerkve odverniti, razen molitve, vzlasti očitne molitve. Romarji prosijo čudeža, in Bog ga ne bode odrekel svojim skesanim in spokornim narodom.

Temeljna smota dan današnjega sveta je 7. zarotba vseh ločin in skrivnih družb proti kraljestvu božjemu na zemlji, proti katoliški cerkvi, ki bi jo rade s poverja zemlje potrebele, in njih peklenško delo je že močno dozorelo, velikansko moč in oblast že imajo na zemlji. To tudi spoznava in čuti sv. cerkev, zato se vzdiguje na božje pota, da tako vsevedočega, vsemogočnega in nelažljivega Boga tako rekoč spominja na obljubo, ki veli: „Vrata peklenška ne bodo premagala.“ Sv. cerkev še nikdar ni zastonj molila; tudi sedaj ne moli zastonj; uslišana bode.

Djanska temeljna smota dan današnjega sveta ste 8. laž in nepravica, ki ste tako splošni, in ste svoje korenine tako silno in globoko pognali v vse plasti družbinskega življenja, da ste sedanjí dobi vtisnili svoj značaj in pečat, in potomstvo naše ga bode nazivalo „doba laži in nepravice“. Dan danes spleh je malo pravice, le eno velja in mora veljati, kar sila sklene in stori, in kjer tudi sila sama ne zmaga, tje se pošilja laž na pomoč, če je še tako očitna in strupena, da le namen doseže, pa je svetu prav. Božje pota nasproti vabijo ljudi k Bogu, ki je zgolj resnica, da sprosijo rešenja iz splošne povodnji lažljivosti; vabijo k Bogu, ki je zgolj pravičnost, da sprosijo rešenja iz povodnji nepravčnosti; božje pota se terdo ovijajo okrog skale sv. cerkve, ki je steber in temelj resnici; božje pota delajo na to, da večno Resnico in neskončno pravico utolažijo, sprosijo, da zopet resnica in pravica splošno veljavo zadobí.

S teh kratkih zaznamkov nam je razvidno, v kakem razmerju so božje pota z učnimi in djanskimi zmotami dandanašnjega sveta, ki naše družbinsko življenje rušijo in uničujejo; razvidno nam je pa tudi to, da je živa potreba, skrajni čas, da naj se vladarji in narodi sv. Cerkve oklenejo ter tako nebesa potolažijo in pogrezujoči svet otmejo.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane, 7. vel. serp. (25letnica.) Danes 25 lét je bilo, ko so preč. g. kanonik P. Urh obhajali svojo novo mašo v lepi farni cerkvi sv. Jakopa v Ljubljani. V spomin in Bogu predobrotljivemu v naj večí zahvalo želeli so zato danes, 7. avgusta, tiho mašo opraviti pri ravno tistem oltarju. Vendar naprošeni so bili, da naj prevzamejo sv. mašo z blagoslovoma, kar so tudi obljubili. Ali kako so se začudili in zaréa bili ginjeni, ko pridši v zakristijo zagledajo vso azistenco že napravljeno, ktera jih je naprosila, da naj imajo peto mašo z zahvalno pesmijo, kar se je tudi zgodilo. Kadar stopijo pred oltar, vérna množica vsa začudena gleda, kaj da to pomeni. Vendar so pobožne duše gotovo slutile pomen te slovesnosti in sklepale svoje prošnje z gorečo molitvijo gosp. kanonika. Dobrotljivi Bog, kteri je s svojo

milostjo podpéral preč. g. kanonika dozdej, naj še tudi zanaprej vnema njegovo serce, da bo še mnogo lét samogel delati z znano gorečnostjo vsestransko Bogu na čast in v zveličanje duš. Posebno pa mislimo gosp. kanoniku vatreči, ako vao hvalo izrečemo preč. cerkvenemu predstojništvu šentjakopske cerkve, ker ono je oskerbelo, da se je tako slovesno obhajala 25letnica preč. gosp. kanonika.

V št.-Vidu nad Ljubljano je bila preteklo nedeljo, 4. t. m., kaj slovesna in spodbudna nova maša. Kacih 18 duhovnov in duhovnikov z novim mašnikom vred je šlo za dolgo versto svatov in družic iz duhovske hiše v nekoliko oddaljeno cerkev. Veličastna je bila ta procesija med gostim številom vernikov. Novomašnik je bil č. g. Jožef Laznik iz Dravelj, iz znane Komanovske rodovine, ktera ima še zdaj 6 živih mašnikov izmed svojih, nekaj v teržaški, nekaj v ljubljanski škofiji, nekaj pa jih je že pomerlo. Pričujoča sta bila 2 strica, čč. gg. župnika Janez in Jožef Koman, in bližnji sorodnik č. g. župnik Lor. Bergant, kakor posebni prijatli pa tudi iz Teržaškega preč. gosp. dekan Dolinski J. Jan, vojaški kurat preč. g. Drag. Hut, nunski gosp. oče preč. g. Mih. Potočnik iz Ljubljane, č. g. J. Budin iz Tersta, in drugi. Pridigar bil je preč. gosp. častni kanonik in semeniški vodja dr. Andr. Čebašek, kateri je precej po molitvi k sv. Duhu prav čversto in podučno govoril, kako naj duhoven vaeskozi v svoji službi dela vse z ljubeznijo, da bode imelo njegovo djanje Božji blagoslov; obračal je pa tudi vsak posamezni oddelek enako na vernike, poslušavce, kako naj tudi oni z duhovni vred delajo vse v ljubezni ter se bode tako dosegel splošni namen in konec. Prav čversto in spodbudno je vse opravljal gosp. novomašnik. Obhajal je svojo mater (očeta ni več med živimi), več tetá in družih. (Lepo je, kadar pri novi maši več domačih pristopi k Božji mizi.) Na koru so pele ravno prenovljene orglje, in znano šentviško pevstvo, kakor navadno, se je prav moško obnašalo. Cerkev je bila odznotraj in odzunaj častito ozališana, močno streljanje je spremljalo občno veselje, zlasti tudi pri naslednjem kosilu v Dravljah. Popoldansko cerkveno opravilo je bilo doveršeno v cerkvi sv. Roka v Dravljah. Lepo število sorodovincev in drugih je bilo prijazno pogostovanih. Napitnice so jedi solile; naj lepši je med poslednjimi bila novega mašnika zdravica, v kateri se je vsm pričujočim priporočil v molitev v ta namen, da bi mogel dober duhoven biti.

Iz boh. Bistrice, 30. rožn. (*Vlagaanje temeljnega kamna za novo cerkev.* — Zakaanjeno.) Prelepa je bila imenovana slovesnost, napovedovana na vse zgodaj s slovesnim zvonjenjem in streljanjem. Proti desetém vró ljudje od vsih krajev na trume. Po 10 se med zvonjenjem in strelom vzdigne 8 gg. duhovnov z vsim spremstvom na mesto nove cerkve skoz lep slavolok, ki je bil napravljen namesto vrat v novo cerkev. Preč. g. dekan so nato blagoslovili temeljni kamen, ki je z lepim vencem ovit bil v zalem šotoru. Prečast. g. dekan so nato v ginljivem govoru pomen te slovesnosti še bolj pojasnili ter nas z veliko gorečnostjo navduševali in vsm stanovom posebej priporočali, kako naj občno spoštovanemu č. g. župniku lajšamo in pomagamo nositi težko butaro, ki so si jo z zidanjem cerkve naložili.

Od žalosti in veselja so se pričujočim solze v očéh svetile; žalosti, ker smo imeli že mnogo zaprék prestati zaradi nove cerkve, posebno g. župnik; veselja pa, ker smo se spominjali tistega dneva, ko se bomo zopet, ako Bog srečo dá, še v veliko večjem veselju tukaj v velikem številu zbrali, namreč k blagoslovljenju nove cerkve. Okrog cerkve postavljeni so bili mlaji, na katerih so vibrle slovenske zastave; na kraju, kjer ima biti

veliki darilnik postavljen, je bil velik z zelenim mahom ovit križ in na njem je visela 4 metre dolga bela tandoča, za njim so stali 3 visoki mlaji in z njih so vibrle 3 metre dolge zastave: cesarska, papeževa in slovenska; vsih bilo je 77 zastav. Po govoru bilo je darovanje, katerega se je prav obilno ljudi vdeležilo, za kar jim dobri Bog obilno poverni. Po darovanju je bil sprevod v cerkev in potem slovesna sv. maša, katero so služili v. č. gospod dekan. Ta lepa slovesnost pri naj lepšem vremenu je bila dokončana o poli dveh, in ob 4 so bile še pete litanijske. Bog poverni čč. gg. njih trud! Bog in naša ljuba Gospá varuj in podpiraj zlasti našega mnogo zasluženega gospoda župnika Janeza Mesarja pri tem težavnem delu in jih dolgo dolgo ohrani!

Iz Adrijanopola, 13. mal. serp. (*Katoliški misijon in silo znamenite dogodbe tega mesta ob vojnem času.* [Konec.]) Vkljub nasprotnostim in opravičilo naša šola nikoli ni prejenjala v svojem navadnem tečaju in številu otrok, ki želé v našo šolo sprejeti biti, se množi dan na dan. Zarad bližnjih počitnic pa odlagamo njih sprejemanje do kimovca, ker upamo, da ljubi Bog bode okolišine tako vodil, da po počitnicah bomo naše šole pričeli v večí Božjo čast ter bomo kos zadostovati dobrotnosti naših spoštovanih dobrotnikov.

Sedaj pa, preden sklenem, naj rečem še nekatere besede o duhu naše bulgarske „unije“.

Akoravno smo vedno v Božjo voljo vdani in upamo, da bulgarska unija se bode v večí Božjo čast ohranila in ostala, so nam vendar razkolni Bulgari delali prav veliko britkost, ker so kričali in žugali, da berž ko Rusi Tracijo vzamejo, bo tudi katoliške unije konec.

Toda zoper vse pričakovanje razkolnih Bulgarov so se Rusi — dospevši v Adrijanopol — skazovali uniji prav dobri. In ko smo to vidili, smo se zdajci obrnili do ruskega poglavarja in le-ta je z vso dobrovoljnostjo skerbela za to, da nam je naše misijonske popotvanja zlajšal, kar je le mogel, povsod koder je železnica, nam je oskerbel brezplačne vožnje listke in priporočil je naše misijonarje v varstvo dotičnim krajnim vradnijam. Tako smo zamogli kakor poprej, zopet nadaljevati naše misijone, kateri so bili pretergani od Čerkesov in bašibozukov, ki so deželo nadlegali, zdaj pa so bežali pred Rusi.

Kakor koli že je, okolišine, v katerih živimo, so bile in so smeraj še resnična poskušnja za našo mlado in malo unijo, in moremo Bogu hvalo vediti, da naši gojenci in katoliški Bulgari so se v ti poskušnji še vselej ohranili čersti in nepretresljivi v veri.

V dokaz naj služi dogodba, ki se je pripetila pri naših gojencih, in naj jo povemo tukaj.

Pervi teden, ko je Adrijanopol od Rusov bil obsejen, so naši notranji šolci neki dan šli na sprehod in srečali so imenitnega velikega ruskega gospoda in njegove spremljevalce. Ta gospod se precej podá v pogovor s prefektom č. P. Pavlom Smolikovskim, in ko je zvedil, da so otroci vsi katoliški, prične častnik sam otroke izpraševati tako-le: če so sami in njih starši katoliški; ako starši niso katoliški, zakaj in kdaj so oni katoliški postali? Toda ker je govoril po rusko, ga mali niso v vsem umevali, spreumevali so pa dobro, da se hoče iz njih lastnih ust prepričati, če so katoliški, in vsak je odgovoril določno, če tudi včas na čisto drugačno prašanje: „Jaz sem katolišk!“ In ko je ta gospod našel, da so stareji učenci francosko govorili, se je obrnil k le-tem in prašal je enega izmed njih, kje se je naučil francoskega. V naši šoli, je odgovoril učenec. „Od kod si?“ Iz Kibričice, je odgovor. „Od kdaj si v ti šoli?“ Pet lét je tega, gospod! „V katerem razredu si?“ V šestem. „So li tvoji starši pravoslavni

ali katoliški?" Pravoslavni so. „Kje in kdaj si ti postal katoliški?" V ravno ti šoli in pred 4 leti. „Zakaj si postal katoliški, ali si poznal dobro tudi vero, katero si zapustil?" Predenj sem prišel v to šolo, gospod, sem zahajal v šolo svoje domačije in tam sem se učil pravoslavnega véststva, in ravno zato, ker ga dobro poznam, sem ga zapustil!

Po takem odgovoru je slavni gospod šel svojo pot, — bil je: „knez Czerkasky“.

Ravno tako je spomina vredno, kako so se med temi dogodbinami spodbudno obnašali katoličani v Toposlaru, mesticu v Jambolski okolici. Škoda pa, da zaradi gospodujočih ropov v deželi nikakor nismo mogli k njim hoditi. Množina razkolnikov v tem kraju je na prvo našim katoličanom svetovala, da naj jim svojo ubožno in malo kapelo prepustijo in se povernejo v razkolniško cerkev. Rekli so: Sej je zastoj, da čakate kacega katoliškega duhovna, in še tudi ko bi se razbojništva odpravile, mora vendar katoliška unija nehati, samo da Rusi pridejo!

Na te in take predloge in strašenja so katoličani imeli vedno eden in ravno tisti odgovor: „Ako bi tudi iz kakoršnega koli vzroka ne bilo ne enega duhovna k nam, bomo vendar vselej svoji veri zvesti ostali, in nikoli se k vam ne bomo vernili. Svoje novorojene bomo sami kerševali in svoje mrtve sami pokopovali, kakor smo bili podučeni!“

Kako pa so stermeli razkolniki še le potlej, ko so vidili, da pri vsih zaderžkih je v Toposlar prišel naš pater Nicefor Dončev, in verhi tega še previden z ruskim potnim listom; bilo je namreč tam veliko število ranjenih Čerkesov in baši-bozukov. Brat Jeronim, ki si je kot bolniški strežnik pri naši vojaški poljski bolnišnici (ambulanci) prilastil zadostnega nauka, je spremljal P. Nicefora, da bi tudi ondi ranjenim kterega koli verstva pomoč skazoval. Ta ljubezen do bližnjega pa je razkolnike tako pretresla, da jih je veliko besedo zastavilo, da se hočejo uniji pridružiti (v katoliško Cerkev prestopiti), in berž ko se povernejo še mirnejši časi, pojdem sam tje sprejet jih v naročje naše sv. Cerkve. *)

Ne bom imenoval krajev, ki so po milosti Božji prevideni z duhovni in po kterih je tudi sicer vse v redu, razun v Malko-Ternovem, katero je v sadregi, ker žuga cerkev se podreti. Izmed krajev, ki nimajo duhovnov, naj imenujem samo Kajadjik z okolico Demotiko, zakaj tukaj je djanje Božje milosti tako očitno, da se dá z rokami otipati. Izmed 25 onod živčih katoliških družin jih je zlasti 6 v katoličanstvu tako močno vterjenih, kakor da bi bili rojeni katoličani. Vsi polni hvaležnosti so do Boga zato, ker so katoliški, in velikrat so vai ginjeni in pretreseni, kadar začno misliti, kako usmiljenega in dobrotnega se jim je ljubi Bog skazal, da je tolikanj ubožnemu in v gorah pozabljenemu kraju pravo vero dal spoznati.

Sredi naših britkost tedaj nam ljubi Bog pa zopet pošilja tolažilo. Tako smo med drugim dobili iz Macedonije veselo naznanilo, da pred. gospodu škofu Nilu, ki že čez leto in dan biva v Saloniku, se je odperla nova ledina za unijo. Se vé, da v začetku je imel veliko pritežnosti, ali hvala Bogu, pri njegovi sterpnosti in serčnosti, kakor tudi neutrudljivi gorečnosti duhovna Stojana Mokrev-a, župnika v Jenidiji, se je posrečilo vse zaderžke odpraviti. Smemo danes reči, da mesto Kankauch, kjer prečast. škof sedaj biva, ima več kot 1200 katoliških družin z 2 cerkvama; ko pa je tam najti le še

kacih 30 razkolnih družin, ki imajo 1 duhovna in 1 majhno kapelo, v katero hodijo samo še moški, ženske hodijo v katoliško cerkev. Precej lepo število sosésk je, ki si cenijo Kankauch za središče, in zato se smé upati, da bodo kmali nasledovale izgled treh sosednjih krajev, ki so se milgosp. Nilu že pridružili.

Upati nam ostaja le še to edino: ljubi Bog nam po taki kervavi vojski dodeli že davno davno saželenega miru, da bode unija smožna v vikši Božjo čast in v poveljevanje Cerkve Jezusa Kristusa zmeraj bolj se razcvetati in razširjati. Unijo in nas vse priporočujem v Vašo dobrohotnost in molitev....

V Adrianopolju, 13. mal. serp. 1878.

Tomaž Brseska,

superior redovnikov Jezusovega vstajenja
v Drinopolju.

Misljanske sporočila r. P. Valjavca.

LVII.

Blagoslovi presv. Serca Jezusovega v Teržiču
od 18.—25. sveč. 1873.

Trinajst lét bo mesca septembra, kar sem se, ko nekdanji teržiški kaplan od terga Teržiča bil poslovil in svetu herbet pokazal. Dva lepa mlada šarca sta me peljala k materi drugi moji v Lokarje iz terga. Tekla sta urno, kakor blisk sta bila nagla; prav ob kratkem času sta se v Lokarje z njima pripeljala s poštenim učiteljem nekdanjim teržiškim, z ljubeznjivim starčkom Peharcem, kateri me je vsakako spremiti hotel iz kraja, kjer sem 5 skritih mesecev preživel in od koder sem se v družbo Jezusovo iz domovine podal za dolge dolge dni, zamišljen ves. Trinajst dolgih lét bo minulo kmalo, kar sem Teržič zapustil z mislijo, nikoli ga ne vidim več! Pa človek obrača, Bog pak oberne. Glejte, čes 13 lét mi Gospod zopet Teržič videti dá, pa v kacem stanu ga najdem? Nisem več petrinec, ud Jezusove družbe, čeravno skozi in skozi nevreden, sem, in ko tak pozdravim čes mnogo lét mesto svojega drugega delovanja v sv. poslanji, z očetoma Doljakom in Staretom, 17. svečana leta 1873 proti večeru.

P. Kos se je 16. svečana vernil domú s poslanja dupljanskega. 17. zjutraj z o. Doljakom odrineva ob 3/4 na 8 iz Repinj v naj hujem, v naj občutnišem mrazu. Pota so zamerzile, ledene — ni bilo ne za voz ne za sanj. Ravno da je konj mogel naprej na krajih nekterih, tako je polzelo. V nos in ušesa mi je tako mraz bilo, da so se komaj čutile, iz oči mi je solza za solzo z bog mraza tekla. V noge naji je oba zeblo. Na čirčaskem klanci, blizu Kranja že, pa je bil strah naj več. Naj bolj se je bal voznik. Vse bi bilo lahko v nesrečo padlo, konj, voz in pa mi. Opirala sta naji dva moža, pa je ravno komaj bilo, da ni konj na tla telebil, dričal se je po stermem klanci doli, da je bilo res strah ga gledati. Ne vé, kako je to, vselej, kedar dvakrat za potvo kaj molim in se presv. Serca Jezusovemu priporočam pred odpotvanjem, se terdno vsakikrat sanašam, da ne bo nobene nesreče. In res nikoli se še nisem nič na telesu poškodoval, če sem prav v velikih nevarnostih že bil mnogokrat, kedarkoli sem z doma to dvojno dušno podslombo na pot se podal. Pod Božjimi perutmi sem — ta misel, ta terdna vera, me še nikoli ni prevarila, v nesrečo nobeno pripravila.

V Naklem sta se nekoliko pogrela pri mojem duhovnem očetu, pri župniku častivrednem, ki me je kerstil v Šenčurji, ko je bil pri nas duhovni pomočnik. Ima jih že moč čez sedemdeset, pa jih lahko in še vedno

*) Tako rodi sad bratovska molitev sv. Cirila in Metod, kakor tudi naši darovi za misijon v Adrianopolju (Drinopolji). Vred.

vesel nosi. Ko sva se nekoliko pogrela, gremo naprej do Dupelj, kjer se je kosilo pripravljalo za naji, kamor je imel priti po naji terziški gosp. župnik, katerega sva željno pričakovala, da bi nama povedal, kak vtis je storilo na Teržičane oznanjenje misijona.

Pridemo v Duplje s mirnimi svojimi sanmi. Stopiva s sani, prijazno pozdravljena. Župnik dupljanski nama je šel naproti, pa smo se zgrešili, pozdravil naji je verli duh. pomočnik nakeljski. Kmalu potem se pripelje župnik terziški in stopi v sobo. „Kakšno novico nam prinesete iz Teržiča?“ ga vprašam. Dobro... vse je v redu, tiho zoper Vas... moji ljudje se sploh veselijo misijona, odgovori g. župnik. Zdaj nama sačenja pripovedovati od svojega nedeljskega jutranjega govora, da je le od blagrov misijona govoril in ugovore zoper misijon pobijal. Po skončanem misijonskem svojem vvodu pa oznani: Pojutranjem ob petih se začne v terziški fari misijon, katerega bodo vodili misijonarji iz Repenj. Če je že poprej med vsim govorom tiho bilo, da ni nihče čerhnil, je po tem oznanilu zavlada grobna tihota v hiši Božji. Rekel je župnik, vsih pet let, kar sem v Teržiči, še nobenega govora niso Teržičanje in Teržičanke s tako tihoto poslušali, kakor moj zadnji govor, pa tudi nič bolj nenadnega od mene zvedili, kakor to, da sem zanje misijon poklical. Vse, kar je župnik pripovedoval, je bilo dobro znamenje.

Po skončanem obedu v dupljanskem župnem domu, se pripravljamo na voz. Zapoje veliki zvon, priterkuje v zvoniku, možnarji pokajo. In vendar je bil že P. Kos v Repnjah in P. Stare v Teržiči, komu tedaj to? Družbe Jezusove zastopnikoma se je priterkavalo in s možnarji zavoljo skončanega poslanja streljalo. Usedemo se in odrinemo pri naj lepšem solnčnem svitu naprej. Na potu v Teržič naji pozdravljat prideta na cesto gg. župnika, kriški in kovoraki ter obljubita priti pomagat spovedovati. Ni bilo dolgo potem, in smo prišli v Teržič. Bil je še dan. Jaz sem smejel mislil, da bi utegnili kaki najeti terziški „jungerčki“ kako pustno šalo narediti nam pri vходу v terg. A nič od vsega tega. Prišli so res nekteri vun na prag in so gledali, kako se peljemo. V prvem vozu, v terziškem „fiakarji“, je sedel o. Doljak in župnik, v drugem dupljanski župnik, kočijaž in jaz. Ljudje so pozdravljali in pri oknih stojé gledali — videl sem le enega kozlička gosposkega, z brado kozjo, ki ni pozdravljaj, mladiča. Župniku se je odkril — mene v drugem vozu, je pa samo gledal. Pri mostu bistriškem, blizu sv. Janeza Nepomučana, je bila v kerčmi avatba ravno ko se memo peljemo, klarinet je glasno vokal iz nje. To je bilo za pozdravljenje naše. V zvoniku so zvonovi molčali, le par otrok nas je spremljevalo v cerkev. Navadno so taki misijoni blagoslovljeni posebno tam, kjer je vse tiho in se nič ne gane. Radoveden sem na misijon terziški, kaj pa bo ta naredil?

Iz voza stopimo proti cerkvi, pozdravimo presv. Rešnje Telo v lepi hiši Božji terziški, ter gremo v župni dom in v odmenjene sobe.

Drugo jutro se vzdignemo iz župnega doma ob petih v cerkev, da začnemo sv. poslanje. Ljudstva je prišlo veliko. Vtis prvi je bil dober, prec se je še poslalo po zmanjkajočih lističev iz terga gori.

Usedemo se potlej v spovednice ter neprenehoma spovedujemo; pol kriške duhovnije je bilo v Teržiči okoli spovednic. Tu se vidi sad lanskega misijona.

Otrok spoved smo hitro izdelali, bilo nas je okoli 10 spovednikov vsih vkup — ni bilo tedaj sile nobene priti na versto.

Dekličev je bilo prav veliko pri stanovskem govoru ob desetih, veliko je bilo pa tudi družih, sosebno moških.

Ob dveh popoldne smo začeli spoved za dekleta.

To jih je bilo! Letos bo hudič imel slabo žetev o svojem naj boljem času, o pustu, kakor se kaže. Vse dekleta, namesti pri veselicah, so okoli spovednic; namesti da bi hodile na plesišča, hodijo v hišo Božjo, k našim govorom. Ta lepi sgled vleče tudi moške v cerkev. Kori, spočetka bolj prazni, se napolnujejo polagoma z gospodskimi suknjami. Ravno tako se tudi čedalje bolj črni moški zbor pod korom, za stolmi. Berkarji so jeli hoditi poslušat. Pač bi bilo lepo, ko bi ženski spol nazadnje premagal moške, zamašil košate, visoke usta tistim nekterim terziškim liberalcem, ki zaničujejo v svojih shodnicah naš misijon. Da bi slednjič tudi razun šestih, sedmih liberaluhov terziških, pojutranjem vai mojmatri in pomočniki njih se okoli spovednic gnjetli, kakor se danes gnjetó iz terga in obeh dolin deklíči! To bi bilo sijajno slavje presv. Serca Jezusovega, ki bi se za veke ne pozabilo več. Morda jih Gospod zbere okoli spovednikov. S tim bi se usta zamašile svoboduhom. Bombe, ki z lece padajo, resnice Božje, naravnost in brez postranskih mahljejev, zadevajo dobro; čeravno po uro, in še čez, pridigujemo, se nas vendar ne naveličajo poslušati, in pri spovednici se žanje stoterno, kar se seje. Župnik terziški je zadovoljin z našo žetvijo. Terdovratnežem pa bomo zapustili vse eno še nekaj, pri vsem tem, da ne marajo hoditi k govorom našim, za prihodnji večni spomin. Misijonski križ, ki bo stal v cerkvi pred njihovimi očmi, jim bo pridigoval nenehoma. Zbadal jih bo nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom očital jim bo v oči križani Jezus: „Klical sem vas, pa niste hotli priti!“ Kako strašansak odgovor jih pa še le unkraj groba čaka! Kladvo veliko, ki bije v fužini od 5 zjutraj do 7 zvečer, kako bo padalo na njih duše, predno se ločijo od tega svetá!

Dekleta niso opravile vse — veliko jih je še ostalo. Sej je še čas jutri popoldne, kedar žene opravijo.

Ob desetih 21. svečana je bila spet cerkev polna, nenavadno veliko mož je bilo viditi po korih zopet danes. Stanovski govori imajo zares nepopisljivo moč do naših Slovencev. Ako je malo ljudi, le oznani, jatri se začnó stanovski govori, pa bo koj vse prišlo v cerkev kar se koli odtergati more. Popoldne ob dveh se je začela spoved za žene. Gospej pri sleherni spovednici je nekaj zraven prostejih teržank. Té so pokazale, da se nič ne smenijo; zoper zaničevanje, napade móž ni boljšega, kakor prijeti se očitno Kristusa, ga spoznavati pred vsim svetom. To je značaj terziški pri pravih pobožnih, da se nič ne zmenijo za to, kar ta ali uni govori. Kar spoznajo, to branijo, če je pred njih očmi dobro. Brez usmiljenja bičajo, kar se jim ne dopada, ako usta odpró; naj si bojo té ali druge stranke, se potegujejo za spoznano dobro.

Tako je mlad sinček, malo čez deset lét star, očeta zabavljajočega lepo podučil. Rekel mu je: papá, danes je misijonar rekel, da moramo otroci svojega očeta spoštovati, ljubiti, mu čast skazovati, ga slušati — je li to slabo? — Naš zopernik ni pustil žene k nauku stanovskemu, deklica šolarica, prašana od matere, kak je bil govor? pravi očetu: misijonar je rekel, oče, da Vas morajo mama ljubiti, slušati — je li to kak napačen nauk? — Pomočnik je gospodu svojemu, udrihajočemu na nas, da lažemo — rekel naravnost: gospod, to ni res, jezuitje ne lažejo, so kakor naši, katoliški duhovni. Gospica, katero je v serce peklo zasmehovanje misijona, je v svoji sveti nejevolji rekla: naj bi jih Bog kaznoval take!

Žene so dokončale svojo spoved, prišla je versta na móž. Čudno, tem smo mogli oznaniti stanovski nauk ne ob dnevu, ampak dan pozneje. Kar sem v misijonih, se še nikoli kaj takega ni storilo. Pa zakaj smo preložili nauk namesti v saboto na nedeljo? Zato, da móž

in mladenče dobimo, ki bi se lahko izgovarjati mogli kasneje: nismo mogli ne k govoru ne k spovedi svoji. Tako pa ne bode nihče imel izgovora, nisem mogel — reči bo prisiljen: nisem hotel, ki ne pojde. Se pa že tudi čujejo glasi nezadovoljnih pomočnikov, ki se bojé iz terga v župni dom resnico slišat: v nedeljo še k maši ne grem, da ne bom prisiljen ostati pri govoru misi-jonskem. — H... č ima veliko moč pri nekterih v Ter-žiči, divjajoče ljudi ima za černo kraljestvo svoje. Ima jih na motozu, na verigah, na ketinah jih ima, v sponah jih ima, terdo, da jih nihče razun Boga, iz strašne suž-nosti rešiti ne more.

(Konec tega oddelka prih.)

Grudomoljstvo ali materijalizem.

III.

Prav jasno so pokazali materijalistički vitezi svojo čudno poštenost v tej-le dogodbi: Nekega Giordano-Brunon-a je bila inkvizicija izročila svetni gosposki s pristavkom, da naj ga kaznuje „kar more usmiljeno in brez prelivanja kervi“. Gosp. G. pa za novojorškim luteranskim profesorjem Draperjem — tebi nič meni nič — tako tolmači, da te besede pomenijo: naj ga sežgô. „In dieser furchtbaren Formel pflögte man die Verbrennung auszusprechen.“ Kteri človek pri zdravi pameti bi v besedah: „kaznujte ga, kar naj bolj je mo-goče, usmiljeno in brez prelivanja kervi“ — kdo bi tu našel pomen: „sežgite ga na germadi?“ In če bi ga bila inkvizicija že naprej sama k smerti na germadi obsodila, čemu potem ga še svetni sodnji izročevati? čemu naj mečji sodbo priporočevati, ako so sami že izrekli naj strahotniši obsodbo, ki se more misliti? Ve-diti je, da cerkvena inkvizicija je preiskovala samo to, 1. če se je kdo krivoverstva ukrivčil; in 2. če je to bilo, si je prizadela ga spraviti s sv. Cerkvijo; in 3. če vse nič ni izdalo, je bil izločen iz družbe sv. Cer-kve, s čimur je bilo sklenjeno izročenje zadolženega v roke poavetne oblasti, — pri tem pa so vselej prosili, da naj ga usmiljeno sodijo, kakor se je n. pr. sgo-dilo pri Husu. Svetni oblasti pa so jih morali izro-čevati zato, ker je tudi državna postava prepovedala tske pregrehe. Vidi se tedaj, kdo je sovražnik, neved-než, in kam strast zavleče preganjavce Cerkve Kristu-sove! Bruno tedaj ni bil sežgan na povelje ali na svét inkvizicije, ktera ga je veliko več iskala oti prelivanja kervi, bodi si na germadi ali kako drugač... Sicer pa je bil Bruno človek neke Lutrove baže, in še več; tajil je vso razodeto vero, bil terdivec zvezdovraštva in čar-stva. Ušel je bil iz dominikanskega samostana (1580), postal panteist in se je daleč okrog po svetu klatil. Učil je podobne neslanosti, kakor jih nahajamo pri družih prismojenih materijalistih, da je svet živo bitje, ne-skončna živina, prešinovana od svetovne duše, češ, da se razodeva v materiji, v naj večem kakor v naj manj-šem, v vseh podobah vesoljstva. Obsojen in sežgan je bil tedaj od svetne sodnije (17. sveč. 1600), ne pa od inkvizicije, ki ga je hotla prelivanja kervi rešiti.

Na take dokaze se je vstopil g. G., je vzel debel kol v roke, si je roke opljunil in oplazil je po tistem tako mračnem srednjem veku, rekši: „Solche Zustände, bei denen man die Wissenschaft geradezu auszuroden suchte, stempelten das Mittelalter zu einem Schandflecken in der Geschichte, zu einer Persuflage auf den menschlichen Geist!“ — Pa čudno? Kako je grudomoljstvo, ki zunaj tvarine ne priznava nobenega bitja, prišlo do človeškega „duha“! Eden strokovnjakov današnjih dni pri tem g. G. vpraša (gl. Cant. Philos., Vorrede, II.

Auf.): „Kje bi bila novošegna véda brez predšole sred-njega veka? Celó Littre se je čutil primoranega s po-sebno slavo priznati dotične zasluge srednjega veka, kajti le na podlagi vsih predhajočih dogodb se dá spre-umeti, da je bila močna in mogočna civilizacija novo-dobnega časa smožna roditi se iz tega srednjega veka.“ — Ravno ta pravi: Da je bil Kopernik iz duhovskega stanú, to, se vé, mora se zamolčati! Ravno tako, da Newton, ki ga preslavlja za kralja v kraljestvu učenosti, kratko in malo ni bil materijalist.

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Po priprošnji N. lj. G. presv. Serca s-m dosegel, da sem se izučil, kar sem za svoje življenje posebno želel. Torej češena bodi N. lj. G. presv. Serca!
J. Č.

Št. 2. Duhoven je bil pred nekterimi mesci tako hudo zbolel, da je bil 38 ur brez zavednosti in v smert-nih težavah. Zdravnik mu je bil odločil še kacih 24 ur. Ni mogel spregovoriti, in 48 ur nič vžiti. V naj bujših težavah je bila od neke strani storjena obljuba k Ma-riji na Šmarni gori, klicana je bila na pomoč Naša ljuba Gospá presv. Jezusovega Serca, in storjena je bila obljuba zahvalo po „Danici“ razglasiti, ako gospod saj toliko k zavednosti pride, da bi mogel prejeti s. sakramente. Nato je bolnik spregovoril, zboljšalo se mu je in ne le, da je bil previden z vsimi s. sakramenti za umirajoče, temuč se je tudi do čistega ozdravil. Pomoč je očitna. S tem pričujočim naznanilom bodi spoljena obljuba — v Božjo čast in v hvalo Marije Device Naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca.

V Preski, 6. vel. serp. 1878.

M. K.

Prošnje.

Žena prosi ude bratovščine N. lj. G. presv. Jezu-sovega Serca, naj bi sprosili, da bi Bog na pot pokore zavernil njenega nerodnega moža, ki je vdan pijanče-vanju — kletvi — in sploh silno nemiren v domači družbi, da skoraj ni prestajati; ženi pa dal voljno po-terpljenje. — Neka družina prav priserčno priporočuje v bratovsko molitev N. lj. G. presv. Serca brata v vedni bolehnosti. Prosimo vse spoštovane ude, da bi se z nami sklenili in nam pomagali prositi milosti, katerih si že-limo doseči Bogu v čast, sebi in svojim v zveličanje. Če bomo uslišani, hočemo zahvalo naznaniti. Na Vi-pavakem, 30. mal. serp. A. R.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec veliki serpan.

I. Glavni namen: Da bi resnica in pravica zopet jeli smagovati.

II. Posebni nameni:

14. vel. serp. Sv. Evzebij (duhoven in mučerenec l. 280). Priporoč.: Cerkev in Afriki. Več oseb za dušne in telesne potrebe. Zadeve v Bosni in Ercegovini ter naši vojaki.

15. Marijino vnebovzetje. Priporoč.: Češenje večé Marije Device. Dozdaj ne uslišani. Otročiči.

17. Sv. Liberat (zdravnik l. 483). Priporoč.: Zdrav-niki in zdravljeni. Cerkev med razkolniki. Ubogi.

18. Sv. Joahim. Priporoč.: Gospodarji in župani, zlasti na Slovenskem. Spreobrnjenje terdovratnih, zlasti na Slovenskem. Odprava kletvinje.

19. Sv. Ljudovik škof. Priporoč.: Keršanski vladarji in ministri, pa njih svetovalci. Vsi, ki so v nevarnosti smertnega greha. Katol. škofje in duhovni.

20. Sv. Bernard. Priporoč.: Redovniki pregnani s Pruskega. Mladenci kranjski za dar modrosti. Vsi ta mesec umerli.

Listek za raznoterosti.

Srečen pastirček.

Sreča mi naj večji sije,
Če sem tud' pastirček mlad:
Sem kraljevi sin Marije,
Kralj nebeški je moj brat.

Zovem ud se Cerkve prave,
Dedič rajskega miru,
Brez palč in svetne slave
Sem kraljevega rodú.

Moja duša zaročena
Je nevesta Jezusa,
V rešnji Kervi posvečena
Z dari svetega Duhá.

Moje serce je svetišče,
Opleteno z limbarji,
Božje milosti ognjišče,
Kjer ljubezni luč gorí.

Trije sedeži postlani
So sred serca mojega,
Z biseri so okovani,
Vliti 's čistega slatá.

Pervi sedež Jezusovi
Z zlatim solncem je obdan.
Ki z ljubezni blagoslovi
Mojo čedo vsaki dan.

Drugi sedež je Marije,
Z rujne žarje osnovan,
V dušo mi tolažbo lije,
Ko je serce polno rán.

In na tretjem Jožef sveti
V sercu blaženo sedi,
Prosi za-me pri Očeti,
Mi vsakdanji kruh delí.

Sicer prebivala mati
Moja v zlatem gradu ni;
Pa sej v hišico na trati
Zlato solnce tud' svetli.

Jaz pa imam ude zdrave,
In si slušim kruhek svoj;
Mi kraljestvo so dobrane,
Pa v nebesih dom je moj.

J. V.

Oecilijansko društvo je imelo 25. mal. serp. zbor v pričo milg. knezo-škofa. Prideržavši več za drugi pot, naj opomnimo važno novico, da društveni odbor je sprejel nalogo: s pomočjo v pesništvu in glasbi zvedenih mož sestaviti „cerkveno pesmarico“ za škofijo.

Pervo leto orgljarske šole v Ljubljani se je končalo 31. mal. serpana. Stirje so doveršili učni tečaj in dobili so sposobnostno spričalo; vseh učencev je bilo dvajset.

Svete listne bukve katoliške Cerkve so ravnokar na svitlo prišle, in se dobivajo pri pisavcu gosp. dr. L. Klobfutar-ju v gledišnih ulicah (Theatergasse) št. 5. (Cena je 2 gold.) — Vse delo v veliki osmini, lično tiskano v Klein-Kovačevi tiskarni, obsega 310 strani in 9 strani priloge. Gosp. pisatelj upa s tem posebno čast. gg. duhovnom vstreči. Razlaga posameznih listov obsega po dva do treh listov. V začetku je navadno povedan listov pomen, ali okolišine, obseg, ali njegova zveza s poprejšnjim itd.; nasleduje razlaga posameznih verst; vmes ali tudi na koncu — več ali manjkrat so primerne obratovanja, nauki, opominjanja do ljudstva — včasih nekoliko obširniše. Čez 3 liste dolgo „besedno in rečno kazalo“ na koncu v abecednem redu mora vsakemu pridnemu izdelovalcu cerkvenih govorov biti posebno doželeno. Z lepim, koristnim, izvirnim delom, ki bodi iskreno priporočeno, je marljivi gospod profesor pomnožil ubožno naše cerkveno slovstvo.

Poslednje novice. Avstrijanci, kakor naznanjajo vradne sporočila, predirajo v Bosno po eni, v Ercegovino po drugi strani. V Bosno skušajo od Broda, Derventa dalje po bosanski dolini v notranjo deželo. Konjiško kardelo (kakoršno ima 120 do 200 m.), ki je bilo poslano več milj daleč na ogled, je že skusilo turško zvijačo: bili so zlasti v turškem Maglaju s vso binavsko prijaznostjo sprejeti, gredoči dalje v Zepče pa so sadeli na upor, in ko so se nazaj vračali, so našli v Maglaju med hišami pot zaperto, prebivalci so križem iz hiš na nje streljali in padlo je kacic 70 konjkov pod vodstvom stotnika Milinkovića. Prebivalci ondodni so več del turki, pota deržijo skoz tesne soteske. Poterli pa so naslednjič že nekoliko upore s premaganjem vstajnikov pri Gračanici, pri Kosni v bosanski dolini, in najberže grejo že dalje. Bolje se godi cesarskim v Ercegovini, kjer so po nekterih prejšnjih spopadih uzeli glavno mesto Mostar brez kacega nasprotovanja. Mostar šteje kacic 22.000 prebivalcev, med njimi 1000 katoličanov, 5000 razkolnikov. V Mostaru v Ercegovini in v Sarajevem v Bosni so turški rogovileži zbudili upor zoper svoje lastne vradnje in so jih več tudi pobili. — Silo važna je novica iz Berlina o pogodbi med Bismarkom in papeževim poslancem Masella-m, ako se poterdi. Glavna reč je, da se poverne stan, ki je bil med Rimom in Berlinom, dokler ni bilo pretergano politiško občenje med njima, opuščenje vseh kazni gledé na nove postavbe, poverjenje pregnanih škofov in duhovnov itd. To bi bilo znamenje, da je „pravica zopet jela smagovati“, za kar molimo. Bog daj že enkrat! Bismarka med drugim tlačijo njemu malo vgodne volitve na Nemškem; zato „Times“ hočejo vediti iz Berlina, da bo de nemški državni zbor na novo razrešen, ako se sklene pogodba med Vatikanom in Nemčijo. Bismark, ki je s konservatizmom začel, se je skorej utopil v rogovilstvu, zato hoče blezo s konservatizmom končati. Če le ne bo prepozno, zakaj „Post“ v Berlinu pravi, da vsaki četerti odrašeni Nemec je „socialist“.

Dobrotni darovi.

Za zapuščene rodovine v vojašino poklicanih mož:
Semeniški vodja preč. gosp. kan. dr. A. Čebašek 10 gl.
Za afrikanski misijon: M. Gerjol 1 gl. sr.
Za sv. Detinstvo: Iz Loke 7 gld. po J. Č. — Iz Mokronoga 2 gl. — Jož. Pezdir 24 kr.